

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadását
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Vivmányok?!

(P. Á.) A delegáció hadügyi albizottsága határozatilag kimondotta, hogy a haditengerészet szükségletét a quota arányában tartozik magyarországi iparosoktól s gyárosoktól beszerezni. Összegezték ez 110 millió koronát tesz ki, mely összeg mindenesetre tekintélyesnek elég tekintélyes arra nézve, hogy néhány szóban mi is megemlékezünk arról s megemlékezünk kiváltképen azért, mert az egész magyar sajtó ebben a jelenlegi kormányban valamilyes vivmányát sejteti s nem mulasztja el ez alkalomból egekig magasztalni érte. Ha a delegáció végre észre tér s szigorúan ragaszkodik ahhoz, hogy ha már okvetlenül száz milliók szükségesek a hadsereg fentartásához s annak fejlesztéséhez s ha feltétlenül szükséges a nagyhatalmi állás fentartásához az, hogy olyan hadihajók készüljenek, melyek a mi érdekeinket speciálisan magyar érdekeket szolgálni egyhamar nem fognak, hogy ezek a horribilis kiadások, melyek a szegény adófizető polgárok véres verejtékes keresményéből gyűlik össze, hogy ezekből a nagy kiad-

sokból a törvény értelmében is, valamilyes összeg visszatérüljön, akkor még vivmányról, eredményről, sajnos nem beszélhetünk. Vajjon érdemnek tudjuk be azt, ha valamely hivatalnok előirt pragmatikájához ragaszkodva, azt minden pontjában is tartja, vagy legalább is igyekszik tőle telhetően megtartani? Vivmányok, elismeréssel honorálandó különös érdemnek tartjuk-e, ha minden honpolgára ez országnak kötelességét, tisztán kötelességét teljesíti?! Nem. Ez még nem érdem, még kevésbé vivmány, ez csupán és egyedül a kötelességnek teljesítése.

Az igaz, ha az előzmények olyanok, hogy a régebbi, névszerűen a volt koalíció előtti kormányok, noha a törvény éppen úgy elibök szabta azon kötelességet, hogy a hadügyi kiadások quota szerinti része Magyarországon költendő el, vagyis magyar iparosok s gyárosoknál fedezendő a hadsereg szükséglete olyan arányban, a minő arányban az ország a hadügyi kiadásokhoz járul, elmulasztották ezen törvény adta jogukkal élni s ezen törvényes jogainkat megvédeni, akkor az ilyen negatív eredmény is, vagyis a múlt hi-

bák és mulasztások kiküszöbölésének első kísérlete, a már teljesen elfásult és semmiben sem bizakodó lelkeket örömujjongásba való kitörésre bírja. S innen magyarázhatjuk azt az egyöntetű spontán megnyilatkoztatást a kormány érdemeinek méltatására, a melyben ugyszólván az egész magyar sajtó részt vett, akkor mikor a delegációk tengerészeti albizottsága határozatilag kimondotta, valóban a kereskedelemügyi miniszter kezdeményezésére, hogy a tengerészeti szükségletekből 110 millió korona értékű beruházás magyarországi iparosok s gyárosoktól szerzendőbe.

Mi sem vagyunk annyira rossz májuak, hogy az érdemet akkor sem akarunk észrevenni, amikor az tényleg fenforog. S eszünk ágába se jut kisebbiteni azok érdemeit, akik arra reászolgáltak, csak nem tudunk annyira elfogultak se lenni, hogy a kötelességek szigorú teljesítésében, a törvények rideg paragrafusaihoz való ragaszkodásban olyan rendkívüli érdemeket lássunk, mely érdemek hasábos dicsőhymuszok elzengésére lennének méltók.

Mi megadjuk mindenkinek a magáét. Azonban aprópénzzel kifizettetni magun-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kiéhezettek.

Két regiment találkozott egy síkon, este, a récheraci csata után. Az, a mely először ütött sátrát, Picardia ezredének nevezte magát. Az emberek letették fegyvereiket, leültek pihenni, de nem beszéltek egymással. Nagy szerencsétlenség nyomta őket: nem volt már golyójuk, nem volt puskaporuk és nem volt kenyertük.

A vidék elhagyatott volt, a gyűlölség sepert végig rajta. A házak sirtak. Csak üres udvarokat, égő csűrőket lehetett látni, s a földhöz lapulva félénken maradt a kalászs, nem merete többé felemelni a fejét.

Se kenyér, se golyó, se puskapor! Csak véres lábak és továbbgyalogolás. Lehorgasztott fejjel hall atták a nem messze innen táborot ütött Gouffier-beliek regrutáinak dalát, a kiket azért küldtek ide, hogy megtanuljanak menetelni, kitaranni a sorban, szenvedni. Apró madarakhoz hasonlítottak, csak az imént szabadultak ki anyjuk karjai közül, ruhájuk új, arcuk gyermekes, tekintetük nyílt és nem is-

merik még a háború borsalmait. Mindannyian ettek és ittak a közből dalba keztek. A szél nemcsak örömké hangos kifejezését, de pompás foghagymaszagot, a fűszelvények illatát és a bor parfümjét vitte a másik, a kiéhezett regimenthez, jó erős busét és a nevetés visszhangját. És ők, félkarjukra dőlve, a puztában, jó kutya módjára szimatoltak, kitárgult orrlíkákkal s közben egyik-másik mormogott is hozzá:

— El kellene venni az ebédjüket!

Egy altiszt vállat vont:

— Bab, ezek még gyerekek. Hadd egyenek!

Az őrnagy arra baladt:

— Barátaim, hagyjátok őket nyugodtan.

Nem kell, hogy azt mondják: »A picardiai eszed a regruták segítségével táplálkozott.« Különben is már értesítettek róla, hogy az élelem utban van.

— Mikorára ér ide?

— Borjunyuzó pénteken — szolt közbe halkan a dobos.

Az altiszt meghallotta és elnevette magát. Mindenki nevetett. Elfelejtették a bajukat. Halk dudolásba kezdett egyik másik, mint valami cirpeltő tücsök. Közben itt-ott szentjánosszerű

ténypontok támadtak; a katonák pipáinak tüze. Es egy szép, enyhe francia este borult rájuk...

— Embereim nyugodtak — mondta az őrnagy.

A sátor alatt volt. Egy futár lépett be hozzá.

— Uraim — szolt az őrnagy, mikor elővasta a neki átnyújtott iratot — indulnunk kell, gyors menetelésben, Friburgig. Támadunk. Hajtsák össze a sátrakat s legyenek készen.

A hír az egyik sátorból s másik felé futott. A fiatal katonák fölemelkednek s összesereglettek a szomszédból: üdvözölni akarták, ők, az újak, a régiakat.

Picardia regimentje nyugodtan, egykedvűen készülődött a harcra, mialatt a regruták kíváncsian nézték készülődésüket. A nyolcszáz ember közül egyetlen egy sem kérte a kenyeret. Voltak pedig közöttük, akik támolyogtak a gyengeségtől, mások a földön ültek s gyomruk szoritották, ismét mások, akik csaknem megőrültek az éhségtől. Sokan összegörnyedve, ijeszten lesoványodva léptek s reszkető kezükből kiesett a fegyver. Némelyek, a soványabbak és szívósabbak valami gyökeret rágtak, a

MEGNYILT!

Az új Rosenzweig-féle mellfűzőgyár

Szalárdi-utca 9. szám, saját ház.

Elegáns fogadó teremmel, fényes próbaszalonnal. Modern gépekkel felszerelt műteremmel. Hol a nagybecsült vevő közönség a következő előnyökben részesül: **Olcsóbb árak**, mert nincs az óriási boltbér, **szébb elegánsabb kivitel** és **előzékeny kiszolgálás**, mert az üzemet a tulajdonosnő személyesen vezeti

kat s kiváltképen az országot nem engedhetjük, mert a törvényhez való ragaszkodással újabb s újabb százmilliók megszavaztatását még nem érhetik el, ha még olyan nagy vivmánynak is akarja a kormányhoz közelálló s pillanatnyi sikereknek látszó eseményektől elvakult sajtó feltüntetni. Figyelmes szemmel s elfogulatlan kritikával mérjük a jövőben is, miként a múltban nemcsak a kormány, de minden egyes politikai párt, sőt politikai cselekedeteit s ahol érdemesnek nyilatkozik majd az alkalom a dicsőre, el nem mulasztjuk ez alkalommal élni is. Éberségünket s figyelmünket azonban nem kerüli ki semmi és soha bármily csillogó öltözékben is jelenjék meg előttünk s az ország szeméi előtt.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 24.

Berzeviczy Albert elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést. A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök bemutatja a losonci kerületben megválasztott képviselőnek Hazay Samunak megbízó levelét.

A Reichsrath tévedése.

Napirend előtt

Polónyi Dezső szólt fel: Az osztrák parlamentben olyan törvényt fogadtak el, amely mélyen sérti a magyar nemzet önérzetét. Tervszerű merénnyel állunk szemben, mert a házalók szabályozása, melyet az osztrák parlamentben tárgyaltak és elfogadtak, mélyen sérti nemzeti jellegünket. Felolvassa Biankini képviselő

elő magyar gyalázó beszédét, mely szerint a horvátok törekedni fognak a magyar iga alól megszabadulni és amelyben Magyarországról, mint a monarchia Ássia részéről beszél — felolvassa. Kéri sürgős elintézését ezen mélyen sértő ügynek.

Hódorváry miniszterelnök: Kérdést intézett az osztrák miniszterelnökhöz, aki ezen tényleg nem helyes eljárásról úgy nyilatkozott, hogy a javaslat elfogadása *tévedés alapján történt*. A midőn szavaztak, nem tudták, hogy melyik módosításról van szó. Az osztrák miniszterelnöktől azt a megnyugtató választ kapta, hogy a főrediház oda fog törekedni, hogy vissza kerüljön újra a képviselőház elé, ahol még egyszer tárgyalva, rajta lesz, hogy Biankini javaslata el ne fogadtassék.

Következett a

bankjavaslat

folytatólagos tárgyalása.

A harmadik szakaszhoz

Lovász Márton szólt fel: A szakasz folytatkozásáról beszél, majd kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Polónyi Géza: Kifogásolja azt, hogy a midőn egyes képviselők kérdést intéznek az előadóhoz, vagy a pénzügyminiszterhez, ők nem felelnek a kérdésre. Pedig a pénzügyminiszter által kijelölt szakértőknek kötelessége lenne válaszolni minden elhangzott beszédre.

Elnök kijelenti, hogy a házszabályok nem kényszerítik arra sem az előadót, sem szakértőt, hogy válaszoljanak az elhangzott érvekre.

Polónyi Géza rátér ezután a 83. szakaszra és kimutatja, hogy milyen nagy különbség van a valutaszere arányban való fizetés és azon jog között, hogy banknak csak törvényes ezüstpénzt, tehát ezüstöt és váltópénzt is adhat. Ez sánta valutát jelent és a külföld rá fog jönni arra, hogy az becsapást jelent. A szakaszt nem fogadja el.

Holló Lajos: Módosítást nyújt be, hogy a bank fizetését törvényes ércpénz helyett arany pénzzel teljesítse. Nem azonosítja magát a pénz-

ügyminiszter meggyőződésével, hogy a szerződést módosítani nem lehet.

Abraham Dezső: Kifogásolja a szakaszt, amely semmiféle biztosítékot sem nyújt az országának. Kijelenti, hogy a szakaszt nem fogadja el.

Elnök a vitát bezárja.

Wiokenburg Márk előadó részletesen válaszol az elhangzott beszédekre.

Hock János megköveti a Házat.

Szünet után az elnök felolvastatja a Hock János ügyében hozott mentelmi bizottsági határozatot. A határozati javaslat szerint a bizottság javasolja, hogy Hock kövesse meg a Házat.

Györffy Gyula szólal fel ezután. Kéri a javaslat elvetését, mert az elnök követett el szabálytalanságot akkor, mikor nem engedte meg Hocknak a felszólamlást.

Hock János ezután eláll védelmi jogától és megköveti a Házat. A jobboldal élénken helyeseli.

A Hock-ügy után tovább folytatják a tárgyalást. A negyedik és ötödik szakaszoknál **Csermák** Ernő, **Holló** Lajos, **Polónyi** Géza szóltak fel. A felszólamlásokra **Lukács** László válaszol. Kijelenti, hogy az aranykivitelről nincs tudomása. A bank a portómentességet a 10 koronás bankjegyekért kapja.

A felszólamlás után az ülés 3 órakor véget ért.

Világkiállítás Budapest. Érdekes gondolat vetődött fel budapesti körökben: 1917-ben világkiállítást szándékosnak rendezni a fővárosban. Akkorra Magyarország fővárosa már előreláthatólag belép a milliós városok sorába, az is kétségtelen, hogy iparunk a legtöbb téren felveszi már a versenyt a külfölddel, mincs tehát okunk arra, hogy szegyenkezéssel kitérjünk a verseny elől. Az évszám, 1917 pedig az 1867-iki kiegyezés 50. évfordulója s így a világtárlat egyúttal a kiegyezés ünnepe is lenne.

szemeik tévován forogtak üregekben, de azért tréfásan szóltak a regnálókhöz öltözködés közben. Egy kis öreg, akit Pic-Vertnek neveztek, az övszíját rágta, s közben az furnesi összecsapásról beszélt, Mirepoixról, aki egymaga kétszázad porost elfogott. Ez az elbeszélés felkeltette a Gouffierbeliek érdeklődését s most már mindannyian otthagyták a sátrukat s az öregebb katonák körül gyülekeztek. Ezer fiatal arc nevetett az ő regéiken. Néhányan lehevredtek és kockával játszottak.

A fegyverek, az egyenruhák, a fiatalok és vénék összekeveredtek. Dacára annak, hogy a tisztek, kis pálcával kezükben, össze akarták terelni a Gouffier-kat, néhányan még késedelmeskedtek, kíváncsiskodtak, mindent akartak tudni az összecsapást megelőző előkészületekről. Az egyik regimenttől a másikig egyre jöttek mentek az emberek. Majd a picardiabeliek tettek látogatást odaát. Es ez így tartott egy óra hosszat. Végül azonban munkára kellett készülni s Picardia visszatért jobbfelé és Gouffier balról maradt. A fáklyák világítottak s minden zaj elcsitult. Hajnalodott, s sorba állva, borjuval a hátán s fegyverrel a kezében, a háromszögletű kalapot snájdígul a fejre vágva, Picardia indulni kezdett.

Korgó hassal, fáradtan, mint tegnap és tegnapelőtt és mégis telve büszkeséggel. Egy ideig a rendes tempóban meatek, fel egy dombon, le egy völgybe s aztán ismét egy másik hegyre. Es egyszerre:

— Allj!

A regiment megállott.

Egy Gouffier-beli hadnagy, lóháton, izzadtan, porosan utánuk lovagolt és jelentette:

— Ornagy ur, ön tudja a ma éjeli rendetlenséget. A két regiment barátságot kötött. Látták, hogy...

— Jól tették vágott közbe az őrnagy.

— Sőt egyik látogatást tett a másiknál s ennek az volt a következménye, hogy társzekerünket kifosztották.

Az őrnagy elhalványodott. Ez a katona a becsületét összeforrasztotta a regimentével.

— Tolvajás? — kérdezte halkán.

A hadnagy lehajtotta a fejét.

Szó nélkül, lóháton ispekiót tartottak a hadoszlop fölött. Az őrnagy ma is csupa kiéhezett arcot látott.

Mindenütt lehajtott fejet, rángatózó állkapcsokat, fáradt, kétségbeesett tekintetet, könyörgést a szemekben a kenyér után. Ujra a hadnagyra nézett:

— Azt mondja ön, hogy a társzekereteket...

— A társzekerünk a szó teljes értelmében ki vannak fosztogatva. Arra kérem őrnagy urat: üritesse ki a szákot. Mindent elvittek...

— Uram — felelte hidegen az őrnagy — nézzen végig embereimen. Ezt a tréfát nem szabad a végtelékig vinnie. Nézz, alig állnak a lábukon.

Picardia hallgatott. Senki se mozdult. A lábuk úgy maradtak, a mint a marsban megállították őket és némelyik dobosnak a dobverője a levegőben állt meg.

— De hát mit vittek el, mondja, a rixszel telt szákot üritették ki?

— Nem.

— Hust?

— Nem.

— A borukat?

— Nem.

— Még egyszer kérdem, mit vettek el hát? A kenyerteket?

— Őrnagy ur, ön téved. A regiment meghagyta az élelmiszereket...

— Hát akkor mit vett el?

— Tíz ezer font puskaport és összes töltegytársolyainkat.

Az őrnagy tekintete kigyult. Ugy nézett a hadnagyra, hogy az rémülten hátrált. Es aztán az emberek elébe lépve, a kik éhenhaláshoz közel beszabadultak az élelmiszerek közé és egy morzsát sem vettek maguknak, hanem igenis municiót szereztek, felkiáltott:

— Lépcsőbe, urak! Az önök őrnagyja tisztelegni kíván önök előtt! Mars!

A dobpergés megkezdődött s a katonák szeme kigyult. Magasztos pillanat volt. A szerepek kicserélődtek: ennyi nagyság láttára az őrnagy lett a közlegény és a regiment az ur. Ütemes, határozott léptekkel ment előre. A nemes őrnagy pedig egyre hátrált, mintha a rangja megszűnt volna s aztán kardját szalutálásra emelve, alázatosan, mozdulatlanul, Monsignor de Quelen őrnagy, Chateauvieux, Fiox, Choiseul, Bourgogne és Vauguyon sereje, tisztelettel várta, a mint sápadtan, roskadozva, de fenségesen, a büszkeség és nélkülözés ragyogásában elhalad előtte a Picardia-regiment utolsó katonája is.

Georges Desparbés.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér :: Kishidfőnél 9 éve vezetett ::

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a túságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszertár mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részemről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál

Nagyvárad, Bémer-tér.

Városi ügyek a pénzügyi bizottság előtt.

Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága tegnap délután néhány igen fontos ügyet tárgyal.

Ezek között legfontosabb a közadók postatakarékpénztár utján leendő befizetéséről szóló szabályrendelet, amely nagyon megkönnyíti az adók befizetését s előnyös ugy a városi adóhivatalra, mint a közönségre.

Az ülésen *Rimler* Károly polgármester elnököle alatt jelen voltak: *Lukács* Ödön tanácsnok, *Sáncs* Géza v. főszámvevő, *Székei* Sándor, *Rimanóczy* Kálmán, dr. *Pácz* Sándor, *Löwenstein* Zsigmond, dr. *Kurländer* Ede, *Gerő* Armin, *Balogh* Döme, *Weisz* Lajos, *Fried* Ferenc, *Papoczy* Ferencz, *Pásztor* Ede jegyző.

Adófizetés cheque el.

Első sorban a közadók postatakarékpénztári cheque utján leendő befizetéséről szóló szabályrendeletet vették tárgyalás alá. *Lukács* Ödön tanácsnok részletesen ismertette a szabályzatot, amelyet a bizottság örömmel fogadott el.

Az O. M. Bank részvényei.

Dr. *Kurländer* Ede indítványát tárgyalták ezután, amely szerint javasolja, hogy Nagyvárad városa vásároljon 20 drb Osztrák-Magyar Bank részvényt a törzsvagyongalamból és 20 drbot a nyugdíjalapból. A főszámvevő javasolja, hogy 40 drbot vegyenek a törzsvagyongalamból, mert a nyugdíjalap vagyona szükségessé teszi, ha a nyugdíjalap az Apollót bérháznak felépíti.

Lukács Ödön ajánlja az indítvány elfogadását, de csak 20 drb vételét javasolja, mert 20 drb után van a Bank közgyűlésén 1 szavazat, s több szavazata nem lehet senkinek, bármennyi részvénye van. Az Osztrák-Magyar Bank részvényeinek vásárlására a többi törvényhatóságokat is hívják fel.

Rimanóczy Kálmán elfogadja a javaslatot.

Székei Sándor az általa követett politikából kifolyólag semmivel sem támogatja a közös bankot. Egy-két szavazat úgy sem sokat határoz s az osztrákok bizonyára vigyáznak arra, hogy Magyarországnak ne legyen befolyása a közös bankra. Itthon is elhelyezhetjük a pénzünket. Nem fogadja el az indítványt.

Fried Ferenc rámutat, hogy Nagyvárad felirt az önálló magyar Bank mellett, mert az O. M. Bank nem szolgálja a magyar érdekeket kellőleg. Most a közös bankot akarjuk támogatni. Soha sem jön el az idő, hogy Magyarországnak a közös bankra befolyása lenne. Nem fogadja el az indítványt.

Balogh Döme szerint rossz időben lett beterjesztve az indítvány. Folyik a harc az önálló bank érdekében s tüntetés lenne a részvényvétel a közös bank mellett. Térjenek napirendre az indítvány felett.

Dr. *Kurländer* Ede védi indítványát. Azt nem vették észre, hogy a közgyűlések mindig Bécsben tartatnak; azért nem jönnek Budapestre, mert itt nincs részvényes, de Horvátországban vannak. — Ezután fejtegeti, hogy a közös bank Magyarország hiteligenyit teljesen kielégíti. Jobban az önálló bank sem járna el. Ő is az önálló bank mellett van, de egészen más, politikai szempontokból indulva ki. Az a döntő, hogy kinek kezében vannak a részvények. Ajánlja az eredeti indítványt, hogy 40 darab részvényt vegyenek, hogy 2 szavazatunk legyen: de azt nem bánja, ha mind a 40-et a törzsvagyongalamból veszik.

Lukács Ödön a Bank alapszabályaiból kimutatja, hogy valaminek csak 1 szavazata lehet, bármennyi részvénye legyen. 40 részvény mellett is csak egy szavazata lenne a városnak, mint 20 részvény mellett. Ezért csak 20 részvényt vegyen a város. Ezután magyar nemzeti szempontból fejtegeti a kérdést.

Dr. *Pácz* Sándor aktuális térre kívánja

fektetni a dolgot. Hiszi, hogy a város közönsége az önálló bank iránti törekvését fenn akarja tartani, de ez nem tartozik ahhoz. Elfogadja 20 részvény vásárlását, hogy szavazatunk legyen a közös banknál.

Fried Ferenc újból az indítvány ellen szól, mert nem akarja szorosabbra vonni a kapcsolatot a közös bank és Magyarország között.

Dr. *Kurländer* Ede részletezi, hogy ha külön lesz könyvelve pl. a Sztaroveszky-alapítvány s külön Nagyvárad város törzsvagyona, mindkettőnek képviselője szavazhat.

Rimler Károly szerint is lehet 2 szavazat, ha külön-külön alap nevére veszik a részvényt. Arról van szó, hogy minél több szavazat legyen. Különben csak adminisztratív dolog a többi, a bizottság csak azt döntse el, hogy elvben elfogadják-e a vásárlást.

A többség elfogadta, hogy ha két szavazat megszerezhető, 40 részvényt vegyen a város.

Hivatali állások átszervezése.

Ezután egyes hivatali állások átszervezésére tértek át.

A III-ad aljegyző kérte, hogy II. oszt. aljegyzővé szerveztessék át az állás. A II. oszt. fogalmazók és a II. oszt. rendőrbiztosok kérték, hogy az osztályozás szüntessék meg s a fogalmazók mind I. osztályu fizetési osztályba soroztassanak, a rendőrbiztosok pedig rendőr felügyelő címmel felsőbb fizetési osztályba soroztassanak. A havi díjas állások pedig irnoki állássá szerveztessék át.

A III-ad aljegyző állás átszervezését II. osztályúvá, a rendőrbiztosok állásának rendőrfelügyelőkké átszervezését, a fogalmazói állások átszervezését I. osztályúvá elfogadták.

A havidíjas állások nem szervezhetők át irnoki állásokká, mert a jelenlegiek egy részének nincs meg a kellő kvalifikációjuk. Így az átszervezés helyett a lakbérüket 200 koronáról 400 koronára leendő emelését javasolja a szakbizottság.

A tanítók kérelme.

A polgári iskolai tanítók, kézimunka tanítónő és iskolaszéki jegyző kérték, hogy a részükre korábban megszavazott fizetés javítását, a miniszter leirata ellenében is, továbbra is tartsa fenn a város. A szakbizottság javasolja a kérelem teljesítését s a törvényhatóság feliratban kérje a minisztert, hogy álljon el az előbbi leiratában foglaltaktól.

A Gyermekbarát egyesület részére 500 korona állandó segély megszavazását javasolja a szakbizottság.

Az ülés végén, *Székei* Sándor indítványára köszönetet szavazott a szakbizottság *Lukács* Ödön tanácsnoknak, az adók postatakarékpénztár utján leendő befizetéséről szóló szabályrendelet elkészítéséért.

A szabadkőművesek és a gyónási titok.

Az akácvirág sötétben bujkáló lovagjai, a szabadkőművesek, mindig orvul támadnak a katolikusokra. A nyílt, egyenes ut előttük ismeretlen. A páholyok tagjainak névsorát hét pecsét alatt őrik, hivatalos lapjukat, mesésen fizetett szabadkőműves testvérek szedik, hogy a profánok semmiképp se értesülhessenek közleményeikről, páholyaikba még a hatóság emberei sem tehetik lábukat, — egyszóval mindenben titkolódnak, hogy port hintsenek a világ szemébe, nehogy meglássák világfelforgató munkájukat. Alattomos sunyiságukkal nemcsak a népek egy részét, de magát az államhatalom végrehajtóit is tévedésbe tudják ejteni, mert már mikor szimbolikus nagypáholyoknak alapszabályait 1870-ben báró *Wenckheim* Bála belügyminiszter elé terjesztették, már akkor sem jártak igaz uton, mert alapszabályok szerint a szabadkőművesség célja a jótékonyosság és a filozófiai kételyek eloszlatása, míg valójában igazi céljukat 1875 szeptember 2-ától 22-éig Lanszénban tartott internacionalis kongresszusuk határozta meg, ez pedig a kerészténység és a valláserkölcsök alapon nyugvó monarchiák megsemmisítése.

Ha harcuk, támadásuk nyílt volna, hamarosan meglehetne ezeket az urakat becstültre tanítani. A nyíltan kimondott hazugságnak első szavát a torkukra lehetne forrasztani, mert rágalmasukat megtorolná a bíróság. De a szabadkőművesek okosabbak annál, hogy úgy rágalmazzanak, hogy azt meg is lehessen torolni. Nekik mindegy, hogy kit rágalmaznak, a fő az, hogy akiről irnak, lehetőleg jó messze, az országhatárán túl éljen, nehogy sajtópert indítson ellenük s a fő, hogy rágalmasukkal üssenek egyet a katolikuságon.

A magyarországi szabadkőművesek egy fél évvel ezelőtt félhivatalos lapot indítottak „Világ” címmel a profánok részére. Ezt a lapot tulajdonképpen azért indították, hogy a katolikus vallás és a papság ellen gyűlöletet szítson a nép között. A lap nem foglalkozik direct szabadkőműves dolgokkal, hanem felhasznál minden eszközt, hogy a valláson üssön egyet.

Akik figyelemmel olvassák ezt a lapot, észrevehették, hogy majd minden számában közöl kisebb, nagyobb híreket, melyek tendenciózusak a papság ellen s melyek ép sunyiságuknál fogva alkalmasak arra, hogy gyöngébb, könnyen hívő és felületesen gondolkozó embereket megtévesztsenek. Hogy milyen alattomos módon vannak ezek a hírek megszerkesztve, mutatoul itt közlünk egy ilyen fajtát:

Bernben tegnap letartóztattak egy többszörös gyilkost. A hatóság már régen körözte, de nem tudták elfogni. A napokban ugylátszik magába szállt és gyónni ment. Törödelmesen beismerte bűnét. *A gyónató-anya gyónás után jelentette* az esetet a rendőrségnek s így sikerült a haramiát további garázdálkodásában megakadályozni.

Aki felületesen gondolkodik, elhiszi az ilyen szabadkőműves-hazugságot, sőt még örül is, hogy sikerült a gyilkost elfogni. Igen ám, de ha az elfogatóson jól kigondolkozta magát, kezdi ingatag, hiszékeny lelkében vádolni a papot, hogy elárulta a gyónási titkot. Felül a szerencsétlen a hazugságnak és nem mer menni többé gyónni. A sunyisággal megtévesztették. Szerencse, hogy a gondolkodni tudókat

Vegyél!
Vegyen!
Vegyünk!

10. 13. és 17.
 Koronáért

Moskovits Antoniai cipőt
Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és
 :: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

éppen az ilyen cikkeket győzik meg a szabadkőművesek hazudozásairól.

Mennél jobban rágalmaznak bennünket, annál jobban fogunk tömörülni, hogy védekezzünk az önök alattomos támadása ellen. A mi hitünk örök, a krisztusi igazságok élni fognak és erős a bizodalomunk benne, hogy mi még akácvirágot fogunk hinteni a magyar szabadkőművesség sírjára.

Legelegánsabb
estélyi czipők

és urak részére
báli divatezkek
legkedvezőbbben

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

UJDONSÁGOK.

* **P. Buttykay Antal Nagyváradon.** A Katholikus Kör március 10-én tartja meg első böjti estélyét. Ez alkalomra előadónak sikerült megnyerni P. Buttykay Antalt budapesti ferenczrendi házfőnököt. Buttykay, aki ország-szerre ismeretes mint elsőrangú szónok, a nővédelem és a patronage kérdéseiről fog előadást tartani.

* **Sztarill Ferenc terve és a főmérnök.** Részletesen ismertettük Sztarill Ferenc építész tervét, amely szerint a vásárcsarnokokat a Szent László téren a földbe süllyesztve helyezné el, úgy, hogy az árucsarnokok tetején parkok lennének. A Szent László templomot pedig a gör. kath. püspöki palota elé helyeznék. A tervekre tegnap adta be jelentését Kőszeghy József városi főmérnök. Mint előrelátható volt, a főmérnök ellenzi a terv megvalósítását. A főmérnök a Nagypiacra tervezi a vásárcsarnokot s ez magába foglalja a napi piacot is, tehát felesleges, hogy alig 400 méter távolságra attól, másik vásárcsarnok legyen, annál is inkább, mert a földbe süllyesztés nem helyes megoldás. Ugyanis a közegészségügyi ellenőrzés alól így elvonatnék a napi piac s a földalatti helyiséget nem lehet kellőleg szellőztetni. A kivitel sem szerencsés, mert rontaná a tér kellő szimmetriáját; a tér tele lenne kupolákkal, ami a közlekedést (?) nehézsé tenné s nem nyújtana szép látványt. A csarnokra helyezett 20—30 centiméter földrétegben semmiféle növény nem élne meg, virágcserepekkel pedig nem lehet telerakni a teret. Ilyen nincs is sehol a világon. A Szent László templomot a főmérnök a Körözs-utcán, a Körözs mellé szeretné elhelyezni, de ha ez akadályokba ütközik, elhelyezést nyerhetne a templom a gör. kath. székesegyház és a Csarnok kávéház előtti téglány alakú négyszögre, ezen épületek és a Keri-utca vezető főutvonal közlé. Az igazat megvallva, azt hittük, hogy a város főmérnöke erősebb és több érvet hoz fel Sztarill Ferenc terve ellenében. Mert a szellőztetés és a közegészségügyi ellenőrzés megoldható, a technikusok szerint. Jakab Dezso fővárosi hírneves műépítész, a Komor és Jakab műépítő és tervező cég beltagja például a legnagyobb elismeréssel szólott a tervről s azt

minden tekintetben megfelelőnek találta. A nagypiaci vásárcsarnokkal nem lesz elérve az a kívánság, hogy a Szent László tér mai forgalma s ezzel együtt az itteni házak és üzletek értéke megmaradjon.

* **Mangra Vazul a román békéről.** Politikai körökben sokat beszélnek gróf Tisza Istvánnak Metianu görög-keleti román érseknél tett tegnapi látogatásáról. Mangra Vazul püspöki vikárius, munkapárti képviselő, aki Metianu politikai híve és intimusa, erről így nyilatkozott:

— Természetes, hogy gróf Tisza és Metianu érsek között szóba került a román béke ügye. Az érsek közölte velem a tárgyaláson történeteket, de nem vagyok feljogosítva azok elmondására. A román kiérős lelkes híve a békének és hogy szélesebb körökben nem tud gyökeret verni a béke eszméje, annak legfőbb oka a román sajtó magatartása, mely a legmesszebbmenő terrorral félemlíti meg mindazokat, akik a nemzetiségi békét óhajtják. Sem az érsek, sem Tisza István nem adták fel még a reményt arra, hogy módot találjanak a túlzó sajtó hangjának tompítására és akkor a békének sem lesz semmi akadály.

* **Módosítják az új kórház terveit.** Biharmegye új közoktatásának ügye még mindig a belügyminisztériumban várja további sorát. Mint értesülünk, a kórház terveit, melyeket a törvényhatóság már el is fogadott, módosítani fogják. A módosítás munkálatain most dolgoznak a belügyminisztériumban. A módosítás munkálataiban Iráter Imre dr igazgatófőorvos is részt fog venni, erre tegnap kapta meg az alispán megbízását.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ma, szombaton ismét rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a Tátray-féle gépgyárral kapcsolatos, valamint még több más telekátengedési kérdés, továbbá a tűzoltók automobil fecskendőjére és szerkocsijára vonatkozó pályázat ügye kerül szőnyegre. A rendkívüli közgyűlés csak formális s előreláthatólag rövid ideig tart. A polgármester a következő meghívót bocsátotta ki a közgyűlésre: A törvényhatósági bizottság határozatához képest a főispán ur 8 méltósága a f. évi február hó 25-ik napjának d. u. 3 órájára rendkívüli közgyűlést összehívását rendelte el. Ezen rendkívüli közgyűlésen a következő ügyek fognak tárgyalatni: 1. A tűzoltóság részére szükséges gépkocsik szállítására nézve versenytárgyalás elrendelése. 2. A nagyvárad ügyvédi kamara által, a Tisza Kálmán-téri magtár területéből kért telekrész átengedése. (III-ad izben van kitűzve). 3. A Szarvas-sor szabályozása folytatása Dréher-féle szerződés r.-t. telkéhez csatolandó közterület átengedése (III-ad izben van kitűzve). 4. A tervezet gipszgyár segélyezése és e célra kért közterület átengedése (III-ad izben van kitűzve). 5. A Tátray-féle vasöntőde kibővítéséhez szükséges közterület átengedése. (II-od izben van kitűzve). 6. Andóczy Gusztáv által a Daák Ferenc-utcából kért közterület átengedése. (II-od izben van kitűzve). 7. A ref. egyház által a Várad-Velencsén templom építés céljaira kért terület átengedése. (II-od izben van kitűzve). Erre a közgyűlésre bizottsági tag urat tisztelettel meghívom. Rimler Károly, polgármester.

* **Terjed a kanyaró.** A vármegyében a vörhegy és a kanyaró mind nagyobb és nagyobb arányokat kezd ölteni. A tegnapi nap folyamán Biharkristyiról jött jelentés, hogy ott 17 esetben lépett fel a kanyaró. A járvány megfékezésére a legnagyobb óvatosságot fogantatosították. A tanító házában három kanyarós gyermek fekszik. A főszolgabíró az iskola bezárását rendelte el.

* **Előléptetett pénzügyi számtanácsos.** A nagyvárad pénzügyigazgatóság egyik legrégebb és legjelesebb tisztviselőjét szép kitüntetés érte. Mint hivatalosan jelentik, Nagy Ignác pénzügyi számtanácsos, számvevőségi főnöknek a király a pénzügyi főtanácsosi címet és jellegzetes adományozta díjtalanul. Ezzel egyidejűleg a főtanácsos a VI-ik fizetési osztályba lépett elő.

* **A polgári leányiskola tanulmányutja.** A nagyvárad polgári leányiskola igazgatónöje: ösv. Személyi Kálmáné kérvényt adott be Nagyvárad városához, amelyben kéri, hogy a város 400 korona segélyt szavazzon meg a polgári leányiskola ez évi tanulmányutjára. Ez évben nagyobb szabású tanulmányutra óhajtják vinni az iskola leányöndvékeit, amely felölelné Fiumét és környékét s hatásra terjedne. Az iskolába több igen szegény, kitűnő tanuló leányka jár, akik nem bírják fedezni az utiköltséget. A 400 koronát ezeknek az utiköltségeire használná fel az igazgatónő.

* **Páve-utca megnyitása.** Nagyvárad város tanácsa tervbe vette, hogy Páve-utcat megnyitja egészen Vitéz-utcaig. Ez által egy szép új utcavonalat nyerne a város s az utca-nyitási gazdaságosság szempontjából is előnyös lenne a városra. Kőszeghy József városi főmérnök elkészítette az utca-nyitási tervét s kimutatásba foglalta azokat az ingatlanokat, amelyeket az utca-nyitási céljaira ki kell sajátítani a városnak. Három csoportba osztja az új utvonalat: 1. Orutcától Arany János-utcaig; 2. Arany János-utcától Nyárfa-utcaig és 3. Nyárfa-utcától Vitéz-utcaig terjedő részekkel. Az összes kifizetési költség 79968 koronába kerülne. A város azonban az új objectumok adója révén évi 5100 koronát kapna. Kéri a főmérnök, miszerint bizsa meg őt a városi tanács, hogy a telektulajdonosokkal tárgyalást folytasson.

* **A vármegyei szegényalap.** A berettyóújfalui járás 29 koronát küldött a vármegyei Ferenc József-szegényalapra.

* **Áthelyezés.** Az igazságügyi miniszter Kertsmáros Sándor törvényszéki jegyzőt a nagyvárad-vidéki járásbíróshoz helyezte át.

* **Előadás a számolás új módszeréről.** Érdekes előadásban lesz részük ma, szombaton délután azoknak, akik érdeklődnek az újabb, modern dolgok iránt. Dr Ferrol berlini mérnök teljesen új módszerét találta fel a számolásnak, amely nemcsak megkönnyíti, de gyorsabbá és biztosabbá teszi a legnehezebb számtani műveletek elvégzését. Egész új fel-fogás érvényesül ezen új módszerrel, s szinte meglepő, hogy a számokkal is úgy bánt, mint az olvasással a betűkkel s minden nehézség nélkül, mintha olvasna, hozza ki az eredményt. Szeriate az egyszer-egyre ép úgy, mint általában az emelkedő tehetségre, nincs szükség a számoláshoz. A külföldi, de különösen a berlini lapok elragadtatással írják dr Ferrolról és új módszeréről, s a számok királyának nevezik őt. Az érdekes előadás ma, február hó 25-én délután 5 órakor lesz a nagyvárad felső kereskedelmi iskola munkatermében; a bejárat a Kereskedelmi Csarnok Köröspart felőli kapuján. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara az érdeklődőket szívesen látja. Az előadást német nyelven tartja dr Ferrol. Belépti díj nincs.

* **Kivándorlás.** Mint a Cunard hajós r.-t. jelenti az alispánnak e hó 14-én a Carona hajóval 14 biharmegyei ember hagyta el a hazát.

* **A nadrágszoknya.** Két ur a kávéházban. Miről beszélnek? Hát miről beszél ma mindenki: A legújabb párisi öreletről, a nadrágszoknyáról, a szoknyanadrágról.

Az egyik: Hát mit szól az új divathoz?
A másik: Hát mit szóljak? Mindenütt olyan nagy a drágaság, hogy nem esuda, ha szoknya is meg — nadrágul.

* **Bűnre csábító szerelem.** Mint Aradról írják: Méhes József pénzügyi tanácsos, a dohánybeváltó hivatal főnöke, néhány hete észrevette, hogy íróasztalának fiókját valaki kifeszíti és abból kisebb összegeket lop el. Az íróasztal fosztogatója nem volt más, mint a pénzügyi tanácsos szobalánya. Szímbel Róza, aki azonnal bevallotta, hogy a pénzt ő lopta el. Évek óta viszonya volt Nedelkó György kőműveslegény-nyel, aki hónapok óta foglalkozás nélkül van. A legény rábeszélte a leányt, hogy lopja meg a gazdáját és adja neki a bűnös uton szerzett pénzt. A vallomás alapján a rendőrség letartóztatta a szobaleányt és a szeretőjét.

* **Betöréses lopás.** Márkus Már on mászros feljelentést tett a rendőrségen, hogy lakására ismeretlen tettes álkulcs segítségével tegnap délelőtt folyamán behatolt és egyik szobájában levő íróasztala fiókját feltörve, onnan 8 csomag á 50 koronát tartalmazó 1 koronást, 8 db 5 koronást és 2 csomag 5—5 koronát tartalmazó 10 fillérest, összesen 450 koronát ellopt. Tettest a rendőrség keresi.

* **Halál a hidnál.** Tegnapelőtt éjszaka halálos szerencsétlenség történt Remete község alatt, a Fekete-Kőrös hídjánál. Egy kocsi Gyuláról Sarkadra igyekezett Sajti Gáborné, aki a lisztezsákok tetején ült. A hidnál a sötétben jégre hajtott a kocsi és lehaladván a hátsó kerék, Sajtinét a zsákok maguk alá temették. Nyomban felborult a kocsi is és Sajtiné szörnyethalt a zsákok alatt, a kocsi és egy másik asszony pedig súlyosan megsebesíttek. A hatóság vizsgálatot indított.

* **Titokratos eset.** Az Érmihályfalva mellett fekvő Ervasad község lakosságát különös eset tartja most izgatottságban. Még február elején történt, hogy eltemették özv. Boros Péterné asszonyt, azonban utabban szóbeszédnek merültek fel a faluban, hogy a szegény asszonyt lányainak a gondatlansága vitte volna a sírba. Kint hagyták volna ugyanis hálni az ólban, ahol aztán a nagy hidegben megfagyott. A szóbeszédre a hatóság is tudomást szerzett és megindította a vizsgálatot, hogy nem forog-e felelősség az ügyben. Az ügy asszonyt valószínűleg exhumálni fogják.

Könyvtárak kiegészítésére, berendezésére költségvetést küld: **Benkő Atur** könyvkereskedő és **Modern Antiquarium** Nagyvárad. Rákóczi-ut 10. sz. Ugyanott mindenféle könyvek legjobb áron vételnek.

x **CSODASZÉP** délafrikai Ringlött szilva; csemegecsözlő, fajalmák; Kitűnő asztali, csemege és pezsgőborok, legolcsóbb árban: **MERTZ NÁNDOR** csemege üzletében, Kőrös-utca. Telefon 448. sz. A fehér és piros asztali bornak literje mártól kezdve 70 fillér.

Mielőtt

az őszi és téli ruhaszükségeiteket beszereznek, ne mulasszák el

FRIEDLÄNDER
angol uri szabó cég

előnyös áraitól és eredeti angol szöveteinek kitűnő minőségéről és elegáns szabásáról meggyőződni. Nagyvárad, Szt. János-utca.

Ifj. Kohn Sámuel-
féle üzlet teljes elárúsítása

FLEGMAN

míg a készlet tart

naponta d. e. 9—1-g d. u. 2—7 lg.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a nagydémű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közelodik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőpor áruda. Telefon 269.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves
Nagyvárad, Bémer tér 293. sz.

Brillians ékszerek, aranyárak,
ezüst dísz tárgyak és evőeszközök
valamint zsebórák nagy-
raktára.

Két portáleladó.

x **Mezőgazdaságok, szeszgyarak** kasszetyók és magánlakásoknak, kiknek bármely gőz-, vízi, vagy motor üzeműk van, a legolcsóbban jönnek ki a **villamos világítással**, erre nézve **Stern Adolf** nagyváradai electrotechnikai cég bárkinek szívesen szolgál felvilágosítással, részletes költségvetés, díjmentes. Ugyancsak berendez villamos jelző csengőket, telefont, villámhárítót készít, azok kivétel csillárokat fémből, bronzból, vasból galvanizálva minden kivitelben. A javított dr. Just féle Wolfram-lámpák raktáron.

Ha lakást vagy butorozott szobát akar kiadni vagy bérelni, valakit meg akar kerestetni, levelére azonnal választ akar nyerni, kintlevőségeit akarja inkasszálni, nyomtatványait vagy rőpcéduláit szét akarja hordatni, színházba vagy bárhova jegyet akar váltani, hívja fel telefonon a 693. számot, vagy keresse fel személyesen a Messenger-Boy gyorsküldő-cvállalatot.

Új virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
csarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :
ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok
szép kivitelben, előnyös árak mellett.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Fiúk és lányok.
Vasárnap: délután Luxemburg gróf; este a
A Medikus. (Premier.)

A Tiszti-Kaszinó mai estélye. Ma este fog lezajlani a Tiszti-Kaszinó által az idén rendezett mulatságok utolsója. Valamennyi kimagasló esemény volt a farsagnak és a mai is a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot. A táncot fő-estély fogja megelőzni, mely eredeti és új szórakozást fog nyújtani a közönségnek. Megemlítjük még, hogy műsoron szerepel *Géczy Lajos* nyug. püspökségi írtisztnek *Budapesti rózsák* című gyönyörű keringője is. A kiváló és sok sikert ért nagyváradi zeneszerző bizonyára a legtisztább és legnemesebb művészi kielégülést fogja nyújtani Nagyvárad elite-közönségének.

IRODALOM.

Az öltözet jelentősége a szobrászatban. Dr. *Némethy Gyula*nak a Szigligeti-Társaságban ily címmel felolvasott tanulmánya külön füzetben önállóan is megjelent. A nagydémű és igen értékes tanulmány így még jobban e fog terjedni az érdeklődők közt.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 25. A Tiszti Kaszinó vivő estélye a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 28. Tanító bálja.

Japán szintársulat a Szigligeti színházban. Március elején szenzációs esemény lesz a Szigligeti-színházban. Hanakó, Japán legnagyobb színművésze és társulata lép fel két estén március 6-án és 7-én, a nagyváradi közönség előtt. A világhíró japán színművész Európában összes nagyobb városokban: Párisban, Berlinben, Bécsben óriási sikerrel vendégszerepelt szintársulatával. Magyarországon legelőször Nagyváradon lép fel a japán szintársulat. A szenzációs exotikus vendégszereplés elé nagy várakozással nézhet a nagyváradi közönség.

Igazságszolgáltatás.

§ **A »Tribuna« sajtópöre.** (*Esküdtseki tárgyalás.*) Ismeretes *Tizza István*nak múlt évi fáradhatatlan akciója, melyet a nemzeti munkapárt érdekében kifejtett. Ehez az új pártalakuláshoz csatlakozott *Dessean P. Adrian* vaskóhi g. kel. esperes is és meg is jelent a pártalakuló gyűlésén. A román nemzetiségi párt szócsöve, a »Tribuna« az esperes ezen szereplését megírta és kommentárokkal kísérte, melyeket *Dessean P. Adrian* magára sértőnek talált és ezért sajtópört indított a »Tribuna« ellen. Tárgyalás tegnap volt ebben az ügyben, *Korn Alajos* elnökölte alatt. A cikkért *Giurgiu Gyula* vállalta a felelősséget. Magánvádló képviselőben dr. *Ardlean Justin* jelent meg és mindjárt tárgyalás elején kijelentette, hogy ha vádlott megfelelő elégtételt hajlandó nyújtani,

ugy visszavonja a vádat. Erre Giurgin Gyula a kivánt elégtételt megadta és sajnálkozását fejezte ki az eset fölött. A vád ezután visszavonván, a bíróság az eljárást megszüntetnek nyilvánította.

TÁVIRATOK.

Ferdinánd Budapesten.

Budapest, február 24.

(Saját tud.) Ferdinánd bolgár király ma délután 4 órakor Budapestre érkezett. Egy órai ott tartózkodása után a király tovább utazott.

Farkas Pál mandátuma.

Budapest, február 24.

(Saját tud.) A Kuria ma fejezte be a Farkas Pál mandátuma ellen beadott petíció tárgyalásait. A Kuria az ítéletet március 11-én hirdeti ki.

Egy orvos tragédiája.

Szatmár, febr. 24.

(Saját tudósítónktól.) Nagybánya mellett, Felsőfernezelyen kiütéses tifusz ütött ki, melyet egy Szolyváról jött famunkás hozott. A betegség továbbterjedésének megakadályozására dr. Áron Sándor megyei főorvos személyesen tette meg az intézkedéseket két hét előtt. A járvány meg is szűnt. A főorvos hazajött Nagykárolyba, ágynak esett s orvosai megállapították, hogy kiütéses hasi hagymázban szenved, ami Fernezelyen fertőzte meg. Állapota aggasztó, láza állandóan 41 fok. Táviratoztak Budapestre Gerlóczy profesz. szorért.

Kilenc bányász elpusztult.

Déva, febr. 24.

A vulkáni salgótarjáni kőszénbányák keleti tárnájában tegnap súlyos szerencsétlenség történt. A bányában lappangó tüzet vettek észre a bányászok. A tűz ellen egy szűk tárnába védgátat emeltek. Tegnap délelőtt a védgátnál 8 munkás agyagozott. Létrán dolgoztak és kézzel-késszel adták egymásnak az agyaggal teli vedreket. A bányatűz kiégette telettük a védgátat, az égő zsarátnok a munkásokra szakadt és valamennyiüket maga alá temette. Mellettük állt Pék János főaknász, aki a munkát vezette. Pék égési sebekkel kimenekült a bányából, de sebeibe tegnap éjszaka belehalt. A nyolc munkás holttestét még nem tudták kiásni a romok alól. Személyazonosságukat sem lehetett még pontosan megállapítani. A zalatnai bányakapitányság kiszállt a helyszínre, de megállapította, hogy vétkes gondatlanság senkit sem terhel.

Katasztrófa a hó alatt.

Konstantinápoly, febr. 24.

Bitliszben is hetek óta havazik. A község egészen megközelíthetetlen, mert több méter magasan áll a hó. A nagy hőtömeg terhe alatt bedőlt egy ház födele s maga alá temette 29 lakóját. A község népe kiásta a hó alól a szerencsétleneket. Már akkor tízenötven meghaltak. A Bagdadvasut építésénél Konja környékén hólavina elsodorta a munká-

sokat. A katonaság segítségével sikerült egynek kivételével mindenkit megmenteni, de azóta a munkások nem mernek dolgozni, mert a hegyoldalról gyakran gördülnek le hőtömegek.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Érdeklődő. Helyben. A tanítók hangversenye délután 5 órakor kezdődik. A belépő jegy ára 1 korona. A kíséretet Resch Mihály képzőintézeti zenetanár fogja ellátni. A mulatság 8 órakor kezdődik.

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Írta: Hjalmai Knuth.

Fordította: Vörös József. 28

A szerkesztőségben már nincs is senki. Lopva, mint a tolvaj, osonok le a lépcsőkön s tanácstalanul állok az ajtó előtt.

Valaki jön a lépcsőn. Visszazökkenek a valóságba, megismerem az ollós ember s gyorsan zsebre rakom a gombokat. Nem is köszön, rá sem néz, hanem mintha valami nagyon fontos dolga volna vele, a körmeit kezdi nézegetni. Megállítom s a szerkesztő felől kérdezősködöm.

— Miécs itt.

— Hazudik — mondom. — Beszélni akarok veled, fontos ügyem van veled.

— Miért nem szól akkor.

— Magának? — mondom s végigmérem ezt az embert.

Biz hatott. Visszamentünk s kinyitotta az ajtót. A szívem s inte a torkomba szorult, összeharaptam az ajkamat, kopogtattam s beléptem a szerkesztő szobájába.

— Jó napot. Maga az? — mondta udvariasan. — Üljön le?

Ha azt mondta volna: menjen ki, jobban szerettem volna; majdnem sirtam.

— Kérem bocsánat...

— Foglajon helyet! — mondta újra.

Leülök és simondom, hogy cikket hoztam s nagyon szeretném, ha megjelenne. Sokat vesződtem veled, sokat fáradtam.

— Elolvassuk — mondta és kivette a

kezemből. — Látom, hogy megvesződik a munkáival, de még nagyon heves. Ha nyugodtabban írna! Tulságosan lázas! De elolvassuk! Aztán újra az asztal felé fordult.

S most itt ültem. Kérhettem-e tőle egy koronát? Megmagyarázhattam-e, hogy miért olyan lázasak a munkáim? Bizonyosan segítene rajtam.

Felálltam. Hm! Mikor utolszor itt jártam, arról beszélt, hogy szűkiben vannak pénz dolgában s hogy a szolgát kellett pénzért küldeni, hogy nekem fizethessenek. Talán most is szűkiben van? Hát nem láttam, hogy annyi dolga van?

— Szolgálhatok? — kérdezte.

— Semmi — feleltem s iparkodtam, hogy ne remegjen a hangom. — Mikor szabad tiszteletemet tenni?

— Ha egyszer erre jár — felelte. — Egy pár nap múlva, vagy úgy...

Ez a határtalan szíveség megnémított és nem tudtam kérni. Meg akartam mutatni, hogy meg tudom becsülni a mások jóindulatát. Inkább éhen halok! Elmentem.

Ott künn újra éretem azt a rettenetes éhséget, de azért nem bántam meg viselkedésemet.

A Megváltó-templom körül levő padok egyikére ültem, fejem mellemre hanyatlott, utolsó kísérletem meghiusulása teljesen levert. Egy mult az idő.

Itt künn világosabb volt, mint a szobában s azért itt akartam maradni, azonkívül észrevettem, hogy a friss levegőn kiáll mellemből a fájdalom.

Egy kavicsot vettem fel a földről, letörültem a kabátom ujjával, a számba tettem s rágicsálni kezdtem. Az emberek fel s alá jártak előttem, kocsirobogás, lovak dobogása, hangos kiabálás töltötte be a levegőt. En némán, mozdulatlanul ültem helyemen.

Végre felálltam. Szemeim gyulladtak voltak s összeráncoltam a szemöldökömet. A péküzlet elé értem, hol a kirakatban azt a nagy kenyeret láttam. Ugy, most itt maradok — mondtam affektált határozottsággal — bemegy és koldulni fogsz. Futó, hirtelen fellobbanó gondolat volt ez. Tulajdonképpen nem akartam koldulni s azért így szóltam: Szégyeld magad! — s megráztam a fejemet. Aztán tovább mentem.

A repceraktárban egy szerelmes pár sutogott, odébb egy leány dugta ki fejét az ablakon. Lassan, gondolkozva mentem, mintha nagyon fontos dolgom törtém volna a fejemet. A lány az utcára lépett.

— Hogy vagy öreg? Mi? Beteg vagy? Istenem, milyen a poszád! — s azzal elszaladt a leány.

Eisler? Ez megint Isten uja! Ez a név úgy villant meg az agyamban, minden ok, minden átmenet nélkül. Eisler messze lakott és mégis éppen az ő neve jutott eszembe. Fel fogom keresni — gondoltam — lassan megyek, pihenek utközben. Az utat ismerem s a régi jó időkben gyakran megfordultam nála s hangjegyeket vásároltam. Egy fél koronát kérjek tőle? Talán rossz néven veszi s kicsinyesnek tart. Inkább egy egész koronát kérek.

Az üzletbe léptem s a főnök után tudakozódtam, azt mondták, hogy az irodában van. Eisler csakugyan ott volt, s a számlákat nézegette.

Bocsánatot kértem, hebegtem s nagyhezen elmondtam, mit akarok. A szükség kényszerít rá... hogy nemsokára visszafizetem... nagy jótéteményben részesítené...

Még be sem fejeztem, ő már elfordult tőlem s az asztal fölött hajolva folytatta munkáját, aztán rámpillantott, tagadólag intett szép fejével s azt mondta:

— Nem. Csak ezt nem. Semmi magyarázat, semmi szó.

Térdeim remegtek, a szekrénybe kellett fogódnom. Még egyszer megakartam próbálni. Miért jutott volna éppen az ő neve az eszembe? A baloldalamban nyilalást éretem s izzadtam. Hm! Hm! Csakugyan rettenetes helyzetben vagyok — mondtam — betegség. Hogy egy pár

nap mulva biztosan viszi adom. Hogy legyen olyan szives.

— De kedvesem, — mondotta — miért jön éppen hozzám? Maga rám nézve X. ismeretlen, aki az utcáról jön be. Menjén a szerkesztőségbe, ahol ismerik.

— Csak ma estére — mondottam. — A szerkesztőségben ilyenkor senki sincs már s én nagyon éhes vagyok.

Eolyton a fejét rásta, még akkor is tagadólág intett, mikor már a kilinset fogtam.

— Aláz'szolgálja — mondottam.

Egyik negyedből a másikba vánszrogtam s csak néha néha pihentem meg a lépcsőkön. Csak be ne csukjanak! A félelem kergetett és nem hagyott pihenni s valahányszor remdőrrel találkoztam, egy mellékutcába menekültem, hogy észre ne vegyen. Most száz lépést számolunk — mondtam — s aztán újra szerencsét próbálunk. Valahogy csak lesz.

Egy kis pamutkereskedésbe léptem, még sohasem voltam itt. Az asztal mögött egy ember állt, a háttérben irodák, melyen porcellán-táblácska volt kifüggesztve, az állványok telve pamuttal s deszkákkal. Vártam, míg az utolsó vkvő, egy csinos fiatal asszonyka eltávozik. Milyen boldognak látszott! Nem is próbáltam meg, hogy feltűnjek neki, hisz gombostűvel volt összetűzve a kabátom. Elfordultam s mellem csendes zokogással emelkedett.

— Mit akar? — kérdezte.

— Itt van a főnök ur!

— Jotunszejmenbe ment, a zöldbe — felelte. — Mivel szolgálhatunk?

— Csak egy pár oeret, nagyon éhes vagyok, — s mosolyogva próbáltam — nincs egy fillérem sem s nagyon éhezem.

— Akkor olyan gazdag, mint én — felelte s rendezni kezdte a pamutcsomót.

— Ne küldjön el, kérem, ne küldjön el, — mondtam s éreztem, hogy egész testemen hidegség szaladt át. Majd meg halok az éhségtől, sok . . . sok nap óta nem ettem.

Szó nélkül, komoly arccal kutatott a zsebeiben, aztán egyiket a másik után fordította ki. Hogy talán nem hiszem el, amit mond?

— Csak öt oeret. Egy pár nap mulva tizet adok helyette.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, febr 24.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	869.—
Osztrák hitel	—	—	672.—
4%-os koronajáradék	—	—	91.90
Államvasut	—	—	74B.—
Jelzálogbank	—	—	508.—
Leszámitoló bank	—	—	606.30
Hazai Bank	—	—	315.50
Kereskedelmi részv.	—	—	770.25
Rimamurányi	—	—	675.—
Salgótarjáni	—	—	675.—
Közuti vasut	—	—	801.25
Városi villamos	—	—	406.—
Adria	—	—	506.—

Irányzat: Szilárd.

A gabonátőzsde.

50 kilogramonkint.

Buza áprilisra	—	—	11.70
Buza májusra	—	—	11.48
Buza októberre	—	—	10.99
Rozs októberre	—	—	8.15
Zab áprilisra	—	—	8.69
Tengeri májusra	—	—	5.74

Irányzat: Lanyha.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é.

— közönséget, hogy —

Kert utca 2. szám.

Építési irodát

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bár-

milyen e szakmába vágó

:: munkákat. ::

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

Meghívás.

A **Mezőgyáni Kisbirtokosok és Földművelők Földbérlet Szövetkezete** alapszabályaink 24. §-a szerint a tavaszi

rendes közgyűlését

1911. évi március hó 11. napján (dél-élelt 9 órakor) fogja megtartani a **szövetkezeti ház** (Templom-u. 90. sz.) nagytermében, melyre a szövetkezet tagjait alapszab. 26. §-a értelmében meghívom.

Tárgysorozat:

1. Az 1911—1912. évi költségvetés megállapítása.
  2. A legelőbér (parcellánkénti) megállapítása.
  3. Esetleges indítványok.
- Az igazgatóság által készített és a felügyelőbizottság által megvizsgált és jóváhagyott költségvetés a község házában kifüggesztett és bárki által megtekinthető.

Kelt Mezőgyánban, 1911. február 25-én.

R. Deák János,

igazgató-elnök.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
:- utólrhetetlen. :-

NIGRIN

(Fernolent)

alegjobb cipőkrém

Mindenütt kapható!

A bécsi vadászati kiállításon

arany éremmel kitüntetve

Heizer Ferenc

papi- katonai és polgári szabó

Nagyvárad, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekből reverendát és cimadát.

Egyenruhákat bármilyen fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készítek.

Levelezőlapra meghívásra helyben és vidéken mértékvetél végett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Heizer Ferenc.

Nagyvárad Bank és Kereskedelmi

Részvénytársaság

Szent László-ter, Zöldfa-utca sarok,

Moskovits-palota I. em. Telefon 926.

Elfogad betéteket könyvecskére legmagasabb kamattal mellett (tőkekamatadót a társaság fizeti).

Leszámitol váltókat, utalványokat és kisorsolt értékeket legelőnyösebben.

Hitelt nyújt folyószámlára értékpapír s egyéb fedezet mellett.

Folyósít s kieszközöl törlesztéses jelzálog kölcsönöket 15—50 évi időtartamra lebonylit parcellázásokat. Foglalkozik ezenkívül minden itt fel nem sorolt lakarepéztári és banküzlettel.

Financiroz különösen ipar és kereskedelmi vállalatokat s ezekhez társul szegődik; úgy saját számlára valamint bizományi uton, vesz és elad különféle árut s elfogad mindennemű megbízást kereskedelmi és ipari ügyletekre.

A
„TISZÁNTUL“-ra
előfizethet
mindennap.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodában szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérője.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlái betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti. Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósit házakra és földbirtokokra.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék meginkarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalékos kártell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképezési lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

3723—1911. szám.

Hirdetmény.

A hernyók és más élősdiek kötelező tavaszi irtása tárgyában.

Felhívom a kert, illetve szőlőtulajdonosokat, hogy kertjeik illetve szőlőikben található gyömolcsfákról a hernyófészkek lepketojások, vértetük, darázs-fészkek, tavaszi s a később jelentkező cserebogarak irtását azonnal kezdjék meg s azt úgy folytassák, hogy a munkálat a folyó évi március végéig befejezhető legyen.

Az irtási munkálatot hatóságilag ellenőriztetem s ahol mulasztás tapasztaltnék az irtási munkálat az illető mulasztó költségére hatóságilag fog eszközöltetni s azonfelül az illető 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel is sújtatni fog.

Nagyvárad, 1911. február 22.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

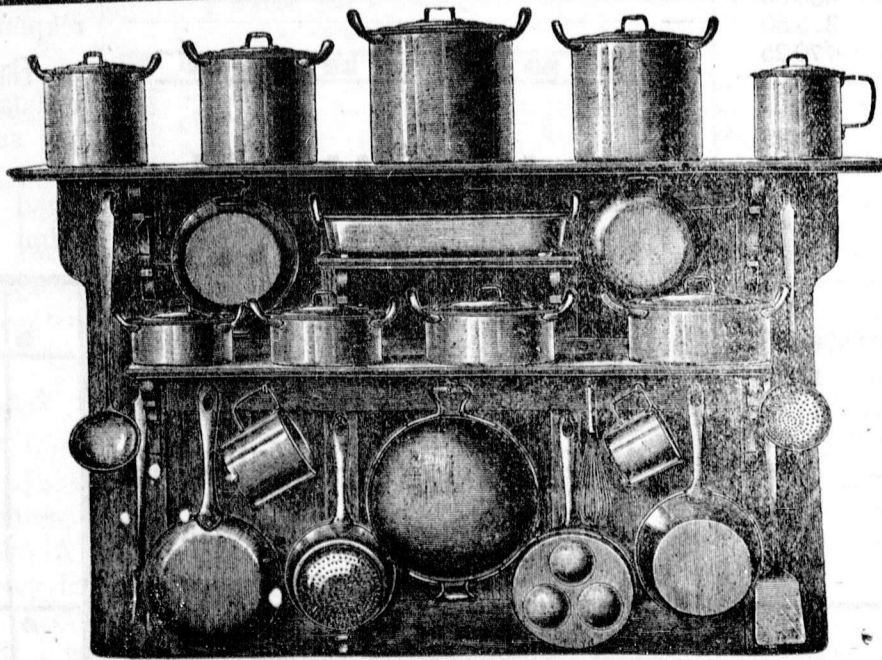
Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern konyhaberendezések zománcos és tiszta aluminiumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:
szekrényágy 3 matracca

K 19-50.

Gyermekágyak

K 26-tól.